

Súd: Okresný súd Bratislava I
Spisová značka: 9Cbi/14/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1117219137
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 02. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Milan Krajčí
ECLI: ECLI:SK:OSBA1:2023:1117219137.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava I sudcom JUDr. Milanom Krajčim v spore žalobcu: I.. W.. E. L., so sídlom kancelárie Dostojevského rad 5, 811 09 Bratislava, značka správcu S 459, správca konkurznej podstaty úpadcu MAKOS Trade s.r.o., so sídlom Zámocká 9, 811 01 Bratislava, IČO: 31 699 600, proti žalovanému: James Capital Holding AG, so sídlom c/o Treuhand von Flue AG Baarerstrasse 95, Zug, Švajčiarska konfederácia, identifikačné číslo: CH-170.3.030.612-3, o určenie neúčinnosti právnych úkonov, takto

rozhodol:

- I. Žalobu zamieťa.
- II. Žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Žalobca sa žalobou z 18. júla 2017 domáhal, aby súd určil, že uzatvorenie dohody o uznaní záväzku z 5. januára 2016 medzi úpadcom a žalovaným, predmetom ktorej bolo uznanie pohľadávky úpadcom vo výške 749.341,46 eur voči žalovanému, je právne neúčinné voči veriteľom úpadcu v konkurznom konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 3K/16/2016.

2. Svoju žalobu odôvodnil žalobca tým, že žalovaný s úpadcom uzatvoril dňa 5. januára 2016 dohodu o uznaní záväzku, z ktorej vyplýva, že úpadca uznal voči žalovanému pohľadávku vo výške 749.341,46 eur, ktorú si žalovaný prihlásil prihláškou do konkurzu, a ktorá bola popretá správcom. Právnym dôvodom popretia pohľadávky bolo, že išlo o pohľadávku nadobudnutú zmluvou o postúpení pohľadávky zo 17. novembra 2008, ktorá však právnym dôvodom vzniku pohľadávky nie je. Žalovaný podľa názoru žalobcu nepreukázal, akým spôsobom pohľadávka vznikla, aká je jej splatnosť a či úpadca dostal za svoj záväzok nejaké protiplnenie. Podľa žalobcu je dohoda o uznaní záväzku zvýhodňujúci právny úkon, keďže zo strany úpadcu došlo k uznaniu premičaného záväzku. K uznaniu záväzku došlo v čase, kedy bol úpadca v úpadku. Na nedôvodnom zvýhodňovaní veriteľa nemení nič ani záväzok podriadenosti v rámci dohody o uznaní záväzku, nakoľko predmetná pohľadávka by sa aj bez dohody o záväzku podriadenosti uspokojovala ako podriadená pohľadávka.

2.1. Žalobca k žalobe pripojil uznesenie o vyhlásení konkurzu, oznámenie o popretí pohľadávky správcom a veriteľom, účtovnú súvahu z 31. decembra 2009, zmluvu o postúpení pohľadávok zo 17. novembra 2008 uzatvorenú medzi obchodnou spoločnosťou CITY CLUB s.r.o. ako postupcom a žalovaným ako postupníkom, oznámenie o postúpení pohľadávky z 10. novembra 2008, dohodu o uznaní záväzku z 5. januára 2016 uzatvorenú medzi úpadcom a žalovaným, účtovnú závierku žalovaného k 31. decembru 2015 a k 31. marcu 2016 a prihlášku pohľadávky žalovaného do konkurzu.

3. Žalovaný sa k žalobe žalobcu písomne nevyjadril.

4. Na prejednanie sporu súd nariadil pojednávanie na termín dňa 7. februára 2023 o 10:30 hod., na ktoré sa dostavil žalobca. Žalovaný sa bez riadneho ospravedlnenia na pojednávanie nedostavil. Preto súd spor prejednal a rozhodol v neprítomnosti žalovaného v súlade s ustanovením § 180 C.s.p.

5. Z predložených listinných dôkazov dospel súd k nasledovným skutkovým zisteniam:

5.1. Medzi obchodnou spoločnosťou CITY CLUB s.r.o. ako postupcom a žalovaným ako postupníkom bola dňa 17. novembra 2008 uzatvorená zmluva o postúpení pohľadávok, predmetom ktorej bolo odplatné postúpenie pohľadávky vo výške 61.194.108,62 Sk voči úpadcovi ako dlžníkovi za odplatu 2.500.000,-- Sk. Dohodou o uznaní záväzku z 5. januára 2016 úpadca uznal pohľadávku žalovaného ako veriteľa v celkovej sume 749.341,46 eur. Prihláškou pohľadávky si žalovaný prihlásil do konkurzu pohľadávku voči úpadcovi v celkovej výške 749.341,46 eur, ktorú poprel čo do právneho dôvodu a výšky veriteľ úpadcu C.. V. G. a aj žalobca ako správca.

6. Podľa ustanovenia § 57 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii (ďalej len „ZKR“ alebo „zákon o konkurze“), právne úkony týkajúce sa majetku dlžníka sú v konkurze voči veriteľom dlžníka neúčinné, ak im správca alebo veriteľ prihlásenej pohľadávky podľa tohto zákona odporuje. Veriteľ môže odporovať právnomu úkonu týkajúcemu sa majetku dlžníka, len ak správca v primerane lehote jeho podnetu na odporovanie nevyhovel.

6.1. Právo odporovať právnomu úkonu zanikne, ak sa neuplatní u povinnej osoby alebo na súde do jedného roka od vyhlásenia konkurzu; právo odporovať právnomu úkonu sa považuje za uplatnené u povinnej osoby, len ak povinná osoba toto právo písomne uznala (ods. 2).

6.2. Odporovať podľa tohto zákona možno aj právnym úkonom, z ktorých nároky sú už vykonateľné alebo uspokojené (ods. 3).

6.3. Odporovať podľa tohto zákona možno len tomu právnomu úkonu dlžníka, ktorý ukracuje uspokojenie prihlásenej pohľadávky niektorého z veriteľov dlžníka (ods. 4).

6.4. Podľa ustanovenia § 58 ods. 1 ZKR, právnym úkonom bez primeraného protiplnenia na účely tohto zákona je bezodplatný právny úkon dlžníka alebo odplatný právny úkon dlžníka, na ktorého základe dlžník poskytol alebo sa zaviazal poskytnúť plnenie, ktorého obvyklá cena je podstatne vyššia ako obvyklá cena plnenia, ktoré na jeho základe získal alebo má získať.

6.5. Právnomu úkonu bez primeraného protiplnenia možno odporovať, ak spôsobil úpadok dlžníka alebo bol urobený počas úpadku dlžníka. Ak ide o právny úkon urobený v prospech osoby spriaznenej s dlžníkom, úpadok dlžníka v čase urobenia právneho úkonu sa predpokladá, ak sa nepreukáže opak (ods. 2).

6.6. Odporovať možno len tým právnym úkonom bez primeraného protiplnenia, ktoré boli urobené počas jedného roka pred začatím konkurzného konania. Ak ide o právny úkon bez primeraného protiplnenia urobený v prospech osoby spriaznenej s dlžníkom, možno odporovať tiež tým právnym úkonom, ktoré boli urobené počas troch rokov pred začatím konkurzného konania (ods. 3).

7. Základnou otázkou, s ktorou sa musel súd pri posúdení odporovacej žaloby správcu vysporiadať, je otázka, či sú splnené základné podmienky odporovateľnosti napadnutých právnych úkonov, ktoré sú upravené v ustanovení § 57 ZKR, osobitne, či je splnená podmienka uvedená v odseku 4 predmetného zákonného ustanovenia. Až po kladnej odpovedi na predmetnú otázku môže súd skúmať, či žalobcom napadnuté právne úkony sú odporovateľnými právnymi úkonmi podľa § 58, § 59, resp. § 60 ZKR.

8. Pokiaľ ide o možnosť s úspechom odporovať právnym úkonom, súd poukazuje na ustálenú judikatúru súdov vyššej inštancie týkajúcej sa ustanovenia § 57 ods. 4 ZKR, z ktorej vyplývajú nasledovné právne závery:

8.1. Pre úspešnosť odporovacej žaloby musí správca preukázať, že prevodom práva vec užívať a práva odkúpiť ju, došlo k ukráteniu pohľadávok veriteľov dlžníka, ktorí majú voči dlžníkovi pohľadávky v čase účinnosti napadnutého právneho úkonu [k tomu viď právna veta III. judikátu R 33/2016 zverejneného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ v príslušnom gramatickom tvare) č. 3/2016; konkrétne sa jedná o rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 21. júla 2015, č. j. 25CoKR/2/2014].

8.2. Požiadavka, aby právny úkon ukracoval uspokojenie niektorej z prihlásených pohľadávok, je základnou a všeobecnou podmienkou každej skutkovej podstaty odporovateľného právneho úkonu, bez ktorej právo odporovať právnomu úkonu nevznikne. Žalobca bol povinný tvrdiť a preukázať, či sa majetok úpadcu uzatvorením dotknutých právnych úkonov zmenšil, v akom rozsahu, aký majetok úpadcovi zostal na uspokojenie prihlásených pohľadávok veriteľov. Skutočnosť, že ide o právne úkony, ktoré

ukracujú uspokojenie prihlásenej pohľadávky niektorého z veriteľov úpadcu, žalobca nepreukázal a k tomuto preukázaniu nedošlo ani odkazom na zoznam veriteľov, nakoľko z tohto zoznamu nie je zrejmy stav majetku úpadcu. Žalobca bol v prejednávanej veci nositeľom dôkazného bremena aj ohľadom preukázania existencie tejto základnej hmotnoprávnej podmienky odporovateľnosti podľa § 57 ods. 4 ZKR, pričom procesným právnym následkom neunesenia jeho dôkazného bremena je neúspech žalobcu v spore [k tomu vid' rozsudok Krajského súdu v Žiline z 30. januára 2019, č. k. 13CoKR/26/2018-166 (dovolenie proti predmetnému rozsudku bolo odmietnuté ako neprípustné uznesením najvyššieho súdu z 29. septembra 2020, sp. zn. 1Obdo/84/2019 - pozn. súdu)].

8.3. K splneniu hmotnoprávneho predpokladu vyplývajúceho zo zákonného ustanovenia § 57 ods. 4 ZKR nemohlo podľa odvolacieho súdu dôjsť poukazovaním na účtovnú evidenciu, resp. závierku úpadcu, ale len preukázaním majetku úpadcu pred uzavretím napádaného právneho úkonu a porovnaním stavu majetku po účinnosti týchto napádaných právnych úkonov vo väzbe na existujúce pohľadávky veriteľov, či práve týmito napádanými právnymi úkonmi došlo k ukráteniu uspokojenia veriteľov úpadcu, ktorí si svoje pohľadávky prihlásili do konkurzu. Takisto len samotný poukaz na prihlásené pohľadávky, najmä titulom nevyplatených miezd a odstupného, bez prepojenia na preukázanie kvalifikovaného zmenšenia majetku úpadcu práve účinnosťou napádaného právneho úkonu, bez ďalšieho nie je preukázaním zákonnej hmotnoprávnej podmienky, že ide o ukracujúci úkon v zmysle ustanovenia § 57 ods. 4 ZKR. Záver o ukrátení veriteľov dlžníka - úpadcu, nebolo možné podľa krajského súdu bez ďalšieho prijať len z obsahu žalobcom predložených a označených listinných dôkazov, keďže tieto neposkytovali porovnanie stavu majetku pred uskutočnením napadnutého právneho úkonu a po jeho účinnosti a neumožňovali tak vyhodnotiť kvalifikovaný dopad právneho úkonu dlžníka - úpadcu v jeho majetkovej sfére, na uspokojenie existujúcich pohľadávok veriteľov, ktoré následne boli prihlásené do konkurzu [k tomu vid' rozsudok Krajského súdu v Žiline z 30. januára 2020, č. k. 14CoKR/23/2019-461 (dovolenie proti predmetnému rozsudku bolo odmietnuté ako neprípustné uznesením najvyššieho súdu z 29. októbra 2020, sp. zn. 2Obdo/41/2020 - pozn. súdu)].

8.4. Z hľadiska úpravy v ustanovení § 57 ods. 4 ZKR je spoločnou podmienkou pre označenie akéhokoľvek napadnutého právneho úkonu ako úkonu odporovateľného, a teda v konkurznom konaní neúčinného, preukázanie, že týmto právnym úkonom došlo k ukráteniu uspokojenia prihlásenej pohľadávky veriteľa. Ukrátenie uspokojenia pohľadávky je vecou dôkazného bremena žalobcu a vykonaného dokazovania. Úspešnosť odporovateľnosti závisí od toho, či sa majetok dlžníka jeho právnym úkonom zmenšil, v akom rozsahu, a prípadne, aký majetok zostal dlžníkovi na uspokojenie prihlásených pohľadávok. Následne v prípade právneho úkonu ukracujúceho je podmienkou len preukázanie toho, že týmto úkonom skutočne došlo k ukráteniu, a že tento úkon bol urobený s úmyslom dlžníka veriteľov ukrátiť (pokial' nejde o osobitné prípady spriaznených osôb, kedy zákon úmysel predpokladá). O ukracujúci právny úkon sa tak môže v zásade jednať len v prípade, ak dohodnuté plnenie protistrany nie je ekvivalentnou odplatom (náhradou, plnením) za poskytnuté plnenie dlžníka. O odporovateľnosti nemožno hovoriť ani v prípade, ak by síce napadnutým právnym úkonom došlo k zmenšeniu majetku dlžníka, avšak majetok, ktorý dlžníkovi zostal, by postačoval na uspokojenie prihlásených pohľadávok veriteľov (k tomu vid' uznesenie najvyššieho súdu z 24. mája 2022, sp. zn. 5Obdo/8/2021).

9. Predpokladom odporovateľnosti je zníženie uspokojenia pohľadávok veriteľov dlžníka, čo predpokladá také zmenšenie hodnoty majetku dlžníka, že po účinnosti odporovaného právneho úkonu dlžníka sa zníži - ukráti, uspokojenie pohľadávok veriteľov. K tomu dochádza aj vtedy, ak dlžník nemal ani pred vykonaním odporovaného právneho úkonu dostatok majetku na úplné uspokojenie pohľadávok veriteľov, avšak po účinnosti tohto právneho úkonu sa miera uspokojenia pohľadávok veriteľov ešte viac zníži. Na druhej strane platí, že aj keď dôjde odporovaným právnym úkonom k zníženiu hodnoty majetku dlžníka, avšak zostávajúci majetok dlžníka stačí na uspokojenie pohľadávok veriteľov dlžníka, ktorí majú pohľadávky v čase účinnosti právneho úkonu, nemôže byť odporovacia žaloba úspešná. Dôkazné bremeno o všetkých týchto skutočnostiach je na správcovi.

9.1. Je povinnosťou správcu preukázať, že majetok dlžníka pred účinnosťou napadnutého právneho úkonu stačil na uspokojenie pohľadávok veriteľov, ktorí mali k tomuto momentu pohľadávky voči dlžníkovi a po účinnosti právneho úkonu došlo k ukráteniu ich uspokojenia, resp. že aj keď majetok dlžníka nestačil na plné uspokojenie ich pohľadávok, po účinnosti spornej zmluvy sa miera ich uspokojenia ešte znížila. K ukráteniu uspokojenia pohľadávok veriteľov dochádza uzavretím sporného právneho úkonu (jeho účinnosťou), a preto správca musí v žalobe uviesť hodnotu majetku dlžníka pred účinnosťou sporného právneho úkonu a sumu pohľadávok veriteľov, ktoré by sa mohli z tohto majetku dlžníka uspokojovať. Ide o primárny a elementárny predpoklad úspešnej odporovacej žaloby. Žalobca tak

musí preukázať, že majetok dlžníka po účinnosti odporovaného právneho úkonu už nestačil na úplné uspokojenie pohľadávok veriteľov (v dôsledku účinnosti odporovaného právneho úkonu), resp., že sa znížila miera uspokojenia pohľadávok veriteľov dlžníka. Majetkové pomery úpadcu a jeho záväzky po vyhlásení konkurzu sú z tohto pohľadu právne irelevantné. Po účinnosti odporovaného právneho úkonu sa majetkové pomery dlžníka mohli do vyhlásenia konkurzu rôznym spôsobom meniť, rovnako ako aj výška jeho záväzkov. Argumentácia správcu, že majetok úpadcu nebude stačiť na uspokojenie pohľadávok veriteľov nemôže nič meniť na právnom posúdení veci, pretože ak by tomu tak nebolo, neboli by splnené podmienky na vyhlásenie konkurzu.

10. Je povinnosťou správcu v konaní o žalobe o určenie neúčinnosti právnych úkonov úpadcu v každom jednom prípade preukázať, že napadnutým (odporovaným) právnym úkonom úpadcu došlo k ukráteniu uspokojenia tých veriteľov úpadcu, ktorí mali v čase účinnosti odporovaného právneho úkonu voči úpadcovi pohľadávky, ktoré si riadne prihlásili do konkurzu vyhláseného na majetok úpadcu (t. j. pohľadávky, ktoré neboli správcom popreté, prípadne ktoré boli zistené rozhodnutím súdu v incidenčnom spore). Ak si správca túto svoju povinnosť nesplní - to znamená, že nepreukáže splnenie hmotnoprávnej podmienky podľa ustanovenia § 57 ods. 4 ZKR - musí súd žalobu správcu ako nedôvodnú zamietnuť. Pre preukázanie splnenia podmienky podľa § 57 ods. 4 ZKR je povinnosťou žalobcu uviesť a zároveň dôkaznými prostriedkami preukázať existenciu konkrétnych prihlásených pohľadávok veriteľov úpadcu ku dňu účinnosti odporovaného právneho úkonu, celkovú hodnotu majetku úpadcu pred účinnosťou odporovaného právneho úkonu, a súčasne celkovú hodnotu majetku úpadcu po účinnosti odporovaného právneho úkonu.

10.1. Z uvedeného tak vyplýva, že žalobca musí preukázať zmenu v hodnote majetku úpadcu pred a po účinnosti odporovaného právneho úkonu, z ktorej je zrejmé, že zostávajúci majetok úpadcu nepostačoval na plné uspokojenie v tom čase existujúcich pohľadávok veriteľov, ktoré boli prihlásené do konkurzu na majetok úpadcu. Ak žalobca vyššie uvedené kumulatívne podmienky vyžadované ustanovením § 57 ods. 4 ZKR nepreukáže (resp. v žalobe ani netvrdí), súd musí žalobu bez ďalšieho (bez skúmania podmienok uvedených v ustanoveniach § 58, § 59, resp. § 60 ZKR.

11. Súd vzhľadom na vyššie vyslovené právne závery konštatuje, že žalobca nepreukázal splnenie základnej hmotnoprávnej podmienky pre odporovateľnosť právneho úkonu uvedenej v ustanovení § 57 ods. 4 ZKR, k čomu uvádza v podrobnostiach nasledovné:

11.1 Žalobca v žalobe nešpecifikoval pohľadávky veriteľov úpadcu k 5. januáru 2016, aká bola skladba majetku úpadcu pred 5. januárom 2016 a po 5. januári 2016, t. j. aký vplyv mal odporovaný právny úkon na možnosť uspokojenia záväzkov úpadcu z jeho majetku. Z tohto dôvodu nie je možné posúdiť, či jeho realizáciou mohlo dôjsť k ukráteniu uspokojenia pohľadávok veriteľov úpadcu. Pre rozhodnutie súdu je určujúci len stav majetku úpadcu, ktorý bol k 5. januáru 2016. samotné predloženie účtovných závierok úpadcu k 31. decembru 2015, resp. k 31. marcu 2016 preukázanie predmetnej skutočnosti nenahrádza.

11.2. Rovnako tak súd uvádza, že nie je zrejmé, akým spôsobom malo dôjsť k ukráteniu uspokojenia pohľadávok veriteľov úpadcu uskutočnením napadnutého úkonu zo strany úpadcu, a to uzatvorením dohody o uznaní záväzku. Uzatvorením dohody o uznaní záväzku sa majetok úpadcu žiadnym spôsobom neznižil, a preto nemohlo dôjsť k ukráteniu uspokojenia pohľadávok veriteľov úpadcu, osobitne v situácii, keď pohľadávka žalovaného uznaná úpadcom by bola uspokojená ako podriadená pohľadávka po uspokojení pohľadávok ostatných veriteľov úpadcu. Navyše uznaná pohľadávka žalovaného bola popretá a o jej dôvodnosti sa mohlo rozhodovať len v konaní o určenie popretej pohľadávky. Vylúčenie uspokojenia určitej pohľadávky veriteľa úpadcu z konkurzu je možné len postupom podľa ustanovenia § 32 ZKR, nie však postupom podľa § 57 a nasl. ZKR.

11.3. S poukazom na uvedené súd uzatvára, že žalobcom odporovaným právnym úkonom k ukráteniu uspokojenia prihlásených pohľadávok veriteľov úpadcu nemohlo dôjsť, a teda nebola naplnená hmotnoprávna podmienka upravená v ustanovení § 57 ods. 4 zákona o konkurze.

14. Na základe vyššie uvedeného súd žalobu žalobcu ako nedôvodnú zamietol.

15. O trovách konania rozhodol súd podľa ustanovenia § 255 ods. 1 v spojení s ustanovením § 262 ods. 1 C. s. p. tak, že konaní plne úspešnému žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznal, keďže mu preukázateľne žiadne trovy nevznikli (k tomu viď uznesenie najvyššieho súdu z 28. februára 2018, sp. zn. 7Cdo/14/2018 publikované ako judikát v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 8/2018 pod R 72/2018).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie, ktoré možno podať do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Bratislava I.

Odvolanie má popri všeobecných náležitostiach (§ 127 ods. 1 a ods. 2 C. s. p.) obsahovať, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) [§ 363 C. s. p.].

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

a/ neboli splnené procesné podmienky,

b/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,

c/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,

d/ konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

e/ súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,

f/ súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,

g/ zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo

h/ rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 C. s. p.).